

Μακεδονικά

Τόμ. 1

Ivan Hajnóczy, Ιστορία του Ελληνισμού του Kecskeket. «Ουγγροελληνικά Μελέται» αριθ. 8. (Ουγγριστί με ελληνικήν περίληψιν.) Budapest 1939. Σελ. 58.

Ευάγγ. Στ. Τζιάτζιος

doi: [10.12681/makedonika.9364](https://doi.org/10.12681/makedonika.9364)

Copyright © 2016, Ευάγγ. Στ. Τζιάτζιος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Τζιάτζιος Ε. Σ. (2017). Ivan Hajnóczy, Ιστορία του Ελληνισμού του Kecskeket. «Ουγγροελληνικά Μελέται» αριθ. 8. (Ουγγριστί με ελληνικήν περίληψιν.) Budapest 1939. Σελ. 58. *Μακεδονικά*, 1, 584–585.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.9364>

τέρου Ἑλληνισμοῦ εἶναι κατ' αὐτοὺς ἢ πολυτιμότερα ἀνταμοιβή των. Ἡ Μακεδονία ἰδιαιτέρως θά εὐγνωμονῇ αὐτούς.

ΕΥΑΓΓ. ΣΤ. ΤΖΙΑΤΖΙΟΣ

Jean Sycoutris, Philologie et Vie. «Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται» ἀρ. 6. Budapest 1936, σελ. 58, μετάφρ. Ἰουλίου Moravcsik.

Αἱ «Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται» συνεπεῖς πρὸς τὴν ἀντίληψιν τὴν κρατοῦσαν σχετικῶς μετὰ τὴν ἀδιαίρετον ἐνότητα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς ἰδρύσεως τῶν ἀσχολοῦνται μετέματα ἀφορώντα ὄχι μόνον εἰς τὴν μελέτην τῶν προβλημάτων τῶν σχετιζομένων μετὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ Οὐγγρικοῦ ἔθνους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὁλότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Οὕτω ὁ ἀριθ. 6 τῆς σειρᾶς τῶν ἀφιερῶθη εἰς τὴν ἔκδοσιν εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν τῆς γνωστῆς μελέτης τοῦ Ἰ. Συκουτρῆ ὑπὸ τὸν τίτλον «Φιλολογία καὶ Ζωή», ἐκδοθείσης τὸ 1931 εἰς τὸ «Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καὶ θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν» ἔτος β' τευχ. 4. Ἡ μετάφρασις ὀφείλεται εἰς τὸν κ. Moravcsik, προτάσσεται δὲ τῆς μεταφράσεως πρόλογος, ἐν ᾧ οὗτος ἀναλύει τοὺς σκοποὺς τῶν ἐπιδιώξεων τῶν ἐκδόσεων καὶ ὁμιλεῖ περὶ τῆς ζωῆς τοῦ Συκουτρῆ. Ἀκολουθεῖ κατάλογος τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἰ. Συκουτρῆ καὶ μετὰ ταῦτα τὸ γαλλικὸν κείμενον τῆς μελέτης.

Ὁ κ. Moravcsik, ὁ ἐμπνευστὴς καὶ πραγματοποιὸς τῶν ὠραίων αὐτῶν ἐπιδιώξεων, προσφέρει διὰ τῶν καταβαλλομένων προσπαθειῶν πολῦτιμον συνδρομὴν εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν καθόλου πνευματικῶν μας προβλημάτων.

ΕΥΑΓΓ. ΣΤ. ΤΖΙΑΤΖΙΟΣ

Ivan Hajnóczy, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Kecskemét. «Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται» ἀριθ. 8. (Οὐγγρῆστί μετὰ ἑλληνικὴν περίληψιν.) Budapest 1939. Σελ. 58.

Ἡ κοινότης τοῦ Kecskemét εἶναι ἐκ τῶν παλαιότερων τῶν ἐν Οὐγγαρίᾳ ἑλληνικῶν συνοικισμῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἢ μελέτη τῶν κατ' αὐτὴν ἐπιχύνει φῶς εἰς τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς ἑλληνικῆς ἐποικιστικῆς κινήσεως πρὸς τὴν Οὐγγαρίαν. Ἡ πρώτη ἐγκατάστασις Ἑλλήνων εἰς τὸ Kecskemét ἀρχίζει κατὰ τὰ μέσα τοῦ 17 αἰ. καὶ οἱ πρῶτοι κάτοικοί της προέρχονται ἐκ τῆς περιφερείας Σιατίστης καὶ Κοζάνης· ἡ ὀργάνωσις τούτων σημειοῦται ὅτι ἔγινε τὴν 12 Μαΐου 1708 ὅτε 26 «πραμματευτάδες» τοῦ Kecskemét «ἠσυνφωνήσαμε καὶ ἐκάμαμε κοινὰ εἰς τὸ καλὸ μας καὶ εἰς τὸ ἀχαμνὸ μας» διὰ τὴν καλυτέραν διενέργειαν τοῦ ἐμπορίου. Οἱ 26 οὗτοι ἔμποροι ἐστάθησαν ὁ πρῶτος πυρὴν τῆς κοινότητος, ἡ ὁποία κατὰ τὸ 1812 ἤριθμει 189 ἐν ὄλῳ ἄτομα, ἀποκτήσασα ἐν τῷ μεταξὺ ἐκκλησίαν καὶ σχολεῖον.

Ἡ ἱστορία τοῦ παλαιστάτου τούτου ἑλληνικοῦ συνοικισμοῦ ἐν Οὐγγαρίᾳ εἶναι τὸ θέμα τῆς ἐξονυχιστικῆς μελέτης τοῦ κ. Ἰω. Hajnóczy, ἀνωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ συμβούλου καὶ μελετητοῦ καὶ τούτου τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων τῆς διασποράς.

Μετὰ τὴν ἑλληνικὴν περίληψιν — τὴν ὀφειλομένην εἰς τὸν κ. Horváth — τῆς μελέτης καταχωρίζεται ἐν παραρτήματι α) κατάλογος τῆς βιβλιοθήκης τῆς

έλληνικής κοινότητας του *Kecskemet*, της οποίας περιγράφονται 1) 28 χειρόγραφα του 18 αί. 2) 199 έντυπα και 3) 19 έντυπα, άποκείμενα έν τῆ βιβλιοθήκη τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς τῶν Καλβινιστῶν τοῦ *Kecskemet*, καί β) ἑλληνικά ἐπιτύμβια τοῦ ἑλληνικοῦ νεκροταφείου. Ἐν τέλει παρατίθεται έν φωτοτυπία τὸ ἔγγραφο τῆς συστάσεως τῆς πρώτης «κομπανίας» καί τὸ ἔγγραφο τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Φραγκίσκου *Rácz* Β' τῆς 8 Ἰουνίου 1708.

Τῆς ὄλης ἐργασίας προτάσσεται πρόλογος τοῦ κ. *Moravcsik*, ἐξαίροντος τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἐνέχουν διὰ τὴν σπουδὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς διασπορᾶς αἱ ἐπὶ μέρους μελέται αἱ σχετικαὶ μετὰ τὰς ἑλληνικὰς κοινότητας τῆς Οὐγγαρίας, τὴν πνευματικὴν ζωὴν αὐτῶν καί τὸ καταλειφθὲν έν αὐταῖς ἀρχειακὸν ὕλικόν.

ΕΥΑΓΓ. ΣΤ. ΓΖΙΑΤΖΙΟΣ

Ladislav Gáldi, *Les mots d'origine néo-grecque en Roumain à l'époque des Phanariotes*. «Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται» ἀριθ. 9. Budapest 1939. Σελ. 272.

Ἡ ἐργασία τοῦ κ. *Gáldi* ἀποτελεῖ σπουδαιότατην συμβολὴν εἰς τὴν μελέτην τῶν ξενικῶν γλωσσικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα εἰσέδυσαν εἰς τὴν ρουμανικὴν γλῶσσαν καί ἐπολιτογραφήθησαν ὑπ' αὐτῆς. Συνέχεια τῶν ἐργασιῶν *A. de Cihac*, τοῦ *O. Densusianu*, *M. Geagea*, *A. Philippide*, *V. Bogrea*, *Jorga*, *G. Diculescu* ἢ μελέτη τοῦ κ. *Gáldi* ἔρχεται νὰ ἐξετάσῃ τὰς δανεισμένας λέξεις τῆς ἐποχῆς τῶν Φαναριωτῶν καί νὰ διαφωτίσῃ τὴν ὀλίγον γνωστὴν αὐτὴν περίοδον τῆς ρουμανικῆς γλώσσης, προσπαθοῦσα διὰ τῆς ἀντικειμενικῆς καί ἀμερολήπτου κριτικῆς τῶν γεγονότων τῆς ἐποχῆς ν' ἀποκαταστήσῃ κατὰ τινὰ τρόπον τὴν κατακραυγὴν καί τὸ μῖσος τῶν χωρικῶν κατὰ τῶν Ὀσπαδάρων καί τῶν Φαναριωτῶν. Περισσότεραι τῶν 1100 λέξεων (οὐσιαστικά, ῥήματα, ἐπιρρήματα, ἐπίθετα κλπ.) κατεχωρήθησαν ἀπὸ τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν εἰς τὴν ρουμανικὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Φαναριωτῶν ἀπὸ τοῦ 1711 μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Ὁ συγγραφεὺς ἰστάμενος μεταξὺ τῶν δύο ἀντιθέτων γνωμῶν ὑποστηρίζει ὅτι «*l'Époque Phanariote est en effet une période de renouveau intellectuel qui servait de prélude à l'influence française et italienne, mais que la rançon que les classes supérieures devaient payer pour les bienfaits de cette civilisation, c'était la mise la plus noire de la paysannerie...*».

Τὸ ὄλον ἔργον διαιρεῖται εἰς 4 μεγάλα κεφάλαια: 1) Ἡ πνευματικὴ ζωὴ τοῦ 18ου αἰ. καί αἱ νεοελληνικῆς καταγωγῆς λέξεις, 2) ἡ θέσις τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς ἐποχῆς τῶν Φαναριωτῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ρουμανικῆς γλώσσης. 3) Γραμματικαὶ παρατηρήσεις καί 4) Λεξιλόγιον.

Αἱ εἰσχωρήσασαι εἰς τὴν ρουμανικὴν γλῶσσαν ἑλληνικαὶ λέξεις ἀναφέρονται πρωτίστως εἰς τὰς πνευματικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, αἱ ὁποῖαι εἶναι κατὰ τὸν συγγραφέα αἱ κάτωθι:

1. Ἑκκλήσια. Ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησία ἐκτοπίσασα διὰ τῆς γλώσσης τὴν σλαβικὴν τοιαύτην προητοίμασε τὴν πολιτικὴν κυριαρχίαν τῶν ἑλληνικῆς καταγωγῆς ὀσποδάρων εἰς τὰς παραδουναβίους ἐπαρχίας. Ἀλλὰ καί πρὸ τῆς φαναριωτικῆς ἐποχῆς εὕρισκει κανεῖς εἰς τὴν ρουμανικὴν μέγαν ἀριθμὸν ἐκκλησιαστικῶν λέξεων ἑλληνικῆς καταγωγῆς, π. χ. *afurisesc* = ἀφορίζω, *aghiazmâ* = ἀγίασμα, *amvôn* = ἄμβων, *anátemá* = ἀνάθεμα, *ártos* = ἄρτος, *artofórion* =